

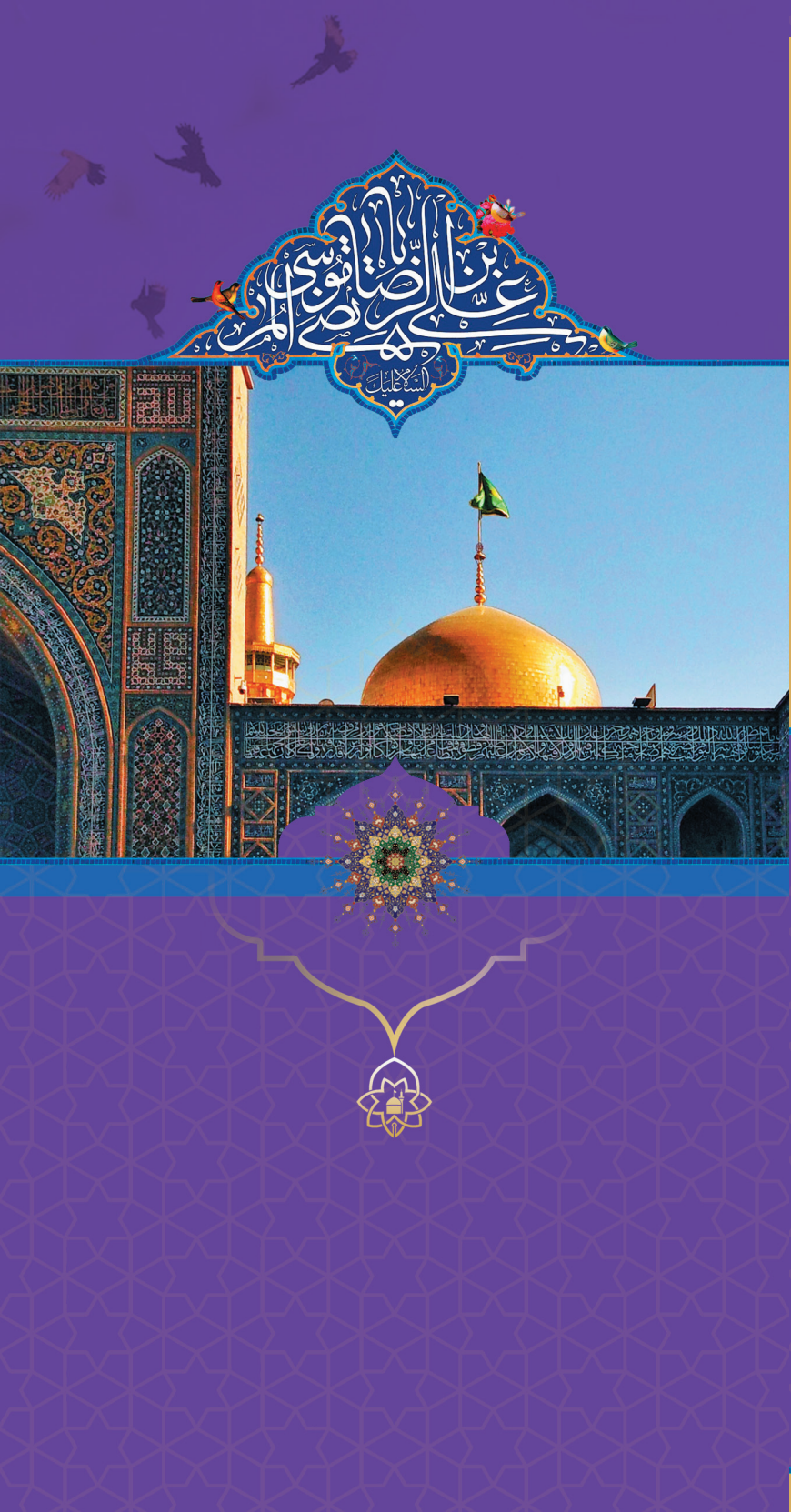

دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

اساسنامه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

امام خمینی رحمه الله عليه :

وصیت اینجانب آن است که در همه اعصار خصوصاً در عصر حاضر که نقشه‌ها و توطئه‌ها سرعت و قوّت گرفته است، قیام برای نظام دادن به حوزه‌ها لازم و ضروری است؛ که علما و مدرسین و افاضل عظیم‌الشان صرف وقت نموده و با برنامه دقیق و صحیح، حوزه‌ها را و خصوصاً حوزه علمیه قم و سایر حوزه‌های بزرگ و با اهمیت را در این مقطع از زمان از آسیب حفظ نمایند.

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

نفس اهتمام به مسائل مربوط به حوزه و نشستن آقایان به منظور تصویب قوانین و مقررات برای اداره حوزه یکی از مراحل بسیار مهم به حساب می آید. اگر حوزه‌ای به این عظمت و با آن مقاصد اساسی و مهم برخوردار از جمعی نباشد که دور هم بنشینند و برای تنظیم امورش همفکری و مشورت کنند و تصمیم بگیرند و ابلاغ نمایند، خلأ عجیبی ایجاد می‌شود بحمدالله امروز چنین خلأیی پر شده و باید خدا را شکر کرد.

مشخصات سند	تنظیم و ویرایش	دریافت کنندگان سند
۱. تاریخ تنظیم و ویرایش: ۱۳۹۵ ۲. تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۰۳/۱۷ ۳. شماره مصوبه و سند: ۱۶/۴۶۲۶۴۸۱.۹۰۹۱۹۵ ۴. تاریخ بازنگری: ۱۳۹۶/۱۳/۹۸	۱. تنظیم: کمیسیون تنظیم اساسنامه شورای عالی حوزه علمیه خراسان; ۲. ویرایش: دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان.	۱. دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان; ۲. مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان; ۳. نهادها و مراکز حوزوی در سه استان خراسان رضوی، شمالی و جنوبی; ۴. دبیرخانه شورای عالی حوزه‌های علمیه (قم); ۵. نهادها و سازمان‌های سیاست‌گذاری و تقنینی کشور.

تأیید کنندگان سند

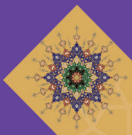
آیت‌الله سید حسن مرتضوی عضو محترم شورا امضاء و تاریخ	آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی عضو محترم شورا امضاء و تاریخ	آیت‌الله رجب‌علی رضازاده عضو محترم شورا امضاء و تاریخ	آیت‌الله مهدی مروارید عضو محترم شورا امضاء و تاریخ
حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروی عضو محترم شورا امضاء و تاریخ	حجت‌الاسلام والمسلمین محمدباقر فرزانه عضو محترم شورا و دبیر شورای عالی امضاء و تاریخ	حجت‌الاسلام والمسلمین سید مصباح عاملی عضو محترم شورا و مدیر حوزه علمیه خراسان امضاء و تاریخ	

فهرست

۸	 مقدمه
۱۲	 فصل اول: کلیات
۱۴	 فصل دوم: اهداف
۱۵	 فصل سوم: ساختار و تشکیلات
۲۲	 فصل چهارم: منابع مالی
۲۳	 فصل پنجم: تصویب اساسنامه و اصلاح آن

مقدمه

حوزه‌های علمیه در طول تاریخ همواره دژهای محکم دفاع از اسلام ناب محمدی و مذهب راستین تشیع بوده و سیل مشتاقان معارف دینی را از سرچشمه زلال وحی و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و عترت معصوم ایشان علیهم السلام سیراب نموده‌اند. فهم صحیح دین و تبیین آن برای مردم و تلاش خستگی‌ناپذیر در اجرای احکام الهی از بایسته‌های حوزه‌های علمیه جهان تشیع است، همچنان که دفاع از مرزهای عقیده، پاسخ عالمانه به شبهات در هر زمان، ایستادگی در برابر ظالمان، حضور همیشگی در کنار مردم، و استقلال کامل در برابر قدرتهای حاکم، از دیگر ویژگی‌های منحصربه‌فرد آن در طول تاریخ حیات خود بوده است.

هویت حوزه عجین با اخلاق اسلامی، تهذیب نفس، بی‌اعتنایی به دنیا و زخارف آن، ساده‌زیستی و اعتماد مردم به روحانیان در همه امور مادی و معنوی است. در بسیاری از روایات معتبر، عالمان دین جانشینان پیامبران

و معصومان معرفی شده‌اند و با تعابیری همچون «دژهای استوار اسلام»، «مرزداران توحید»، «امین و وکیل و نماینده ائمه علیهم‌السلام» توصیف گردیده‌اند و آثار قلمی آنان هم‌تراز خون شهیدان راستین و بلکه افضل از آن به شمار رفته است.

روحانیان بصیر و روشن‌بین در هر زمان که اقتضا کرده است، در برابر ظلم و بی‌عدالتی قیام نموده و رهبری نهضت‌های فراوانی را علیه استبداد شاهان بر عهده گرفته‌اند. قیام تنباکو، نهضت ضد استبدادی مشروطه، نهضت ضد استعماری ملی شدن صنعت نفت، قیام جنگل، و انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری امام خمینی رحمت‌الله‌علیه نمونه‌هایی روشن از این دست‌اند.

طرح «حکومت اسلامی بر پایه ولایت فقیه» که امام خمینی رحمت‌الله‌علیه آن را در اوج خفقان رژیم استبدادی ارائه کرد، انگیزه مشخص و منسجم دینی را در میان مردم برانگیخت و راه اصیل مبارزه مکتبی اسلام را فراروی آنان گشود تا با اقتدای آگاهانه و مصمم به رهبری قاطع و خلل‌ناپذیر امام امت - که خود عصاره فضایل حوزه بود- قیام شکوهمند خویش را به پیروزی برسانند و نظام مقدس جمهوری اسلامی را پایه‌گذاری کنند. ملت ایران اسلامی در جریان تکامل انقلابی‌اش آمیزه‌های فکری بیگانه را پیراست و به مواضع فکری و جهان‌بینی اصیل اسلامی بازگشت که از مدینه‌النبی الگو می‌گرفت.

پر واضح است که پس از تشکیل حکومت اسلامی به رهبری عالمان حوزه، وظایف حوزه‌های علمیه بسی سنگین‌تر شده است و اینک باید پاسخگوی همه ادعاها و شعارهایی باشند که در طول تاریخ تشیع و در جریان انقلاب شکوهمند اسلامی سر داده شده‌اند.

حوزه علمیه امروز ضمن حفظ روحیه انقلابی و ساده‌زیستی و رعایت کامل موازین اخلاقی و انسانی برگرفته از اندیشه‌های دینی باید پاسخگوی همه احتیاجات فکری و عقیدتی جامعه باشد و در مقابل شبهات فراوان داخلی و خارجی، ایسم‌های گوناگون وارداتی و عرفان‌های کاذب نوظهور بایستد و در میدان نظر و عمل، حقانیت دین مبین اسلام و آموزه‌های نبوی و علوی را به اثبات رساند.

میراث هزارساله حوزه‌ها، منبعی سرشار از ظرفیت‌های فکری و علمی است که گاه برخی از آن‌ها بکرو دست‌نخورده باقی مانده‌اند. ازاین‌رو، ضروری است باتوجه به نیازهای جامعه امروز این ظرفیت‌ها شناسایی و بازیابی شوند و در اقصی نقاط جهان نشر یابند تا این سخن عالم آل محمد صلی‌الله علیه آله و سلم مصداق یابد که: «لَوْ عَلِمُوا النَّاسَ مَحَالِینَ کَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا»^۱.

در این میان، حوزه علمیه خراسان یکی از کهن‌ترین مراکز علمی تشیع و مهد پرورش بزرگانی نام‌آور در دانش‌های عقلی و نقلی بوده است. افتخار مجاورت بارگاه منور رضوی بر سرمایه معنوی آن افزوده و منشأ رشد بی‌بدیل آن در زمینه‌های اخلاقی و علمی گردیده است.

۱. محمدی ری‌شهری محمد، میزان الحکمه، ج ۸، ح ۱۳۷۹۷.

بنابراین، ضروری است که اداره حوزه با توجهی مضاعف در دستور کار قرار گیرد. سازماندهی مبتنی بر نیازهای کنونی، سیاست‌گذاری جدید مبتنی بر اهداف، برنامه‌ریزی هدفمند و اجرای دقیق آن، مدیریت امور اخلاقی، فرهنگی، علمی، سیاسی، تبلیغی، عمرانی و... و نظارت بر آن‌ها از جمله امور بایسته‌ای است که با تشکیل شورای عالی حوزه علمی خراسان در دستور کار قرار می‌گیرد. متن حکم مقام رهبری مدظله‌العالی چراغی فراروی شورای عالی حوزه خواهد بود و از این پس، بر اساس مفاد این اساسنامه به‌سوی اهداف بلند خود به پیش خواهد رفت ان شاء الله.

مدیریت حوزه علمی خراسان با عناوین: «شورای نمایندگان، در سال ۱۳۶۰»، «هیئت بررسی امور حوزه علمی خراسان در سال ۱۳۶۲» و «شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمی خراسان و مرکز مدیریت حوزه علمی خراسان در سال ۱۳۷۳»، فعالیت داشته است و از ۱۸ اسفندماه ۱۳۹۴ با ابلاغ حکم مقام رهبری مدظله‌العالی «شورای عالی حوزه علمی خراسان» نامیده می‌شود.

فصل اول کلیات

ماده ۱. در این اساسنامه، «حوزه علمی خراسان» به اختصار «حوزه»؛ «شورای عالی حوزه علمی خراسان» «شورا»؛ «دبیر شورا» «دبیر»؛ «مرکز مدیریت حوزه علمی خراسان» «مرکز»؛ و «مدیر حوزه علمی خراسان» «مدیر» نامیده می‌شوند.

ماده ۲. شورا تشکلی از علما و نخبگان از اساتید حوزوی است که عهده‌دار سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان در بخش‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و معیشتی حوزه علمی مشهد و سایر حوزه‌هایی که از امکانات و خدمات حوزه علمی خراسان استفاده می‌کنند، می‌باشد.

ماده ۳. تمام اعضای شورا از سوی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی منصوب می‌شوند.

ماده ۴. شورا تابعیت قوانین کشور جمهوری اسلامی ایران را دارا می‌باشد و محل استقرار آن مشهد مقدس است.

تبصره: شورا می‌تواند در سایر نقاط داخل و خارج کشور، دفتر یا نمایندگی دائم یا موقت ایجاد کند یا نسبت به انحلال و تعطیلی آن‌ها اقدام نماید.

فصل دوم

اهداف

ماده ۵. شورا برای تحقق اهداف

ذیل تشکیل می‌شود:

۱. فهم صحیح دین و تبیین آموزه‌های دینی برای اقشار مختلف؛

۲. تحقق‌بخشیدن و گسترش ارزش‌های دینی و انقلابی در سطح جامعه؛

۳. دفاع کارآمد از دین و ارزش‌های انقلابی؛

۴. شکوفاسازی ظرفیت شایان حوزه علمیه خراسان برای پرورش علماء و محققان اسلامی در پرتو مدیریت جامع و پویا و برنامه زمان‌دار؛

۵. تربیت نظریه‌پرداز، متخصص، محقق و استاد در زمینه‌های مختلف علوم اسلامی؛

۶. تربیت کارشناس امور فرهنگی، خطیب، مبلغ و... در حوزه‌های مختلفِ موردنیازِ جامعه و نظام اسلامی.

فصل سوم

ساختار و تشکیلات

ماده ۶. شورا عالی‌ترین نهاد تصمیم‌گیری در حوزه، و دارای ارکان زیر است که از سوی مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی} منصوب می‌شوند:

۱. اعضای شورا؛

۲. دبیر شورا؛

۳. مدیر حوزه.

ماده ۷. وظایف و اختیارات اعضای شورا از این قرار است:

۱. تهیه و تدوین سند راهبردی حوزه علمیه خراسان؛

۲. سیاست‌گذاری جهت جذب افراد شایسته برای

تحصیل در حوزه و چگونگی پذیرش آن‌ها؛

۳. سیاست‌گذاری برای ارتقای سطح معنویات، اخلاق و

تهذیب نفس؛

۴. سیاست‌گذاری و تصویب برنامه‌های کلان و راهبردی؛

۵. سیاست‌گذاری برای استفاده درست از طلاب و فضلا

حین تحصیل و بعد از فراغت؛

۶. سیاست‌گذاری به‌منظور جلوگیری از نفوذ اجانب و حفاظت حوزویان از وابستگی به جریان‌ات منحرف؛
۷. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مناسب جهت ارتقای سطح پژوهش و گسترش آن در حوزه و حمایت از آثار پژوهشی؛
۸. سیاست‌گذاری در جهت تأمین شهریه طلاب و اتخاذ تصمیم لازم درباره ساماندهی نظام پرداخت‌ها در حوزه؛
۹. سیاست‌گذاری نسبت به تأمین هزینه‌های موردنیاز مدارس حوزه علمیه خراسان؛
۱۰. سیاست‌گذاری جهت جذب وقف و احیای موقوفات حوزه؛
۱۱. سیاست‌گذاری جهت برقراری ارتباط با سایر مراکز علمی و فرهنگی داخل و خارج کشور؛
۱۲. سیاست‌گذاری در جهت تأسیس، بازسازی، نوسازی و گسترش اماکن حوزوی با کاربری‌های مختلف موردنیاز آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، تربیتی، مسکونی، اداری و...؛
۱۳. سیاست‌گذاری در جهت تبیین جایگاه حوزه در افکار عمومی و مراکز علمی و فرهنگی؛
۱۴. تعیین اصول و سیاست‌گذاری جهت ارائه خدمات رفاهی - معیشتی شایسته به حوزویان؛
۱۵. تعیین اصول و سیاست‌گذاری جهت ایجاد هماهنگی و پشتیبانی مراکز آموزشی وابسته به حوزه؛
۱۶. تعیین اصول و سیاست‌گذاری جهت گسترش و ایجاد رشته‌های تخصصی موردنیاز؛

۱۷. تعیین اصول و سیاست‌گذاری در جهت گسترش مشارکت‌های حمایتی و مالی مردم، نهادهای و دستگاه‌های دولتی برای گسترش فعالیت‌های حوزوی در بخش‌های مختلف؛

۱۸. تعیین اصول و سیاست‌گذاری جهت تأمین مسکن طلاب؛

۱۹. تهیه و تصویب برنامه‌های مناسب و راهکارهای اجرایی آن در راستای تحقق اهداف؛

۲۰. اتخاذ موضع مناسب در خصوص حوادث مرتبط با حوزه علمیه و در شأن حوزه با رأی دوسوم اعضا؛

۲۱. تصویب رشته‌های تخصصی و برنامه‌های آموزشی پیشنهادشده از سوی مراکز تخصصی؛

۲۲. بررسی و تصویب برنامه و بودجه سالیانه و برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت که توسط مدیریت آماده و ارائه و توسط دبیرخانه مورد بررسی کارشناسی واقع می‌شود.

۲۳. تهیه و تصویب طرح‌های مناسب جهت تأسیس و گسترش منابع مالی مستقل برای حوزه؛

۲۴. تصویب اساسنامه مراکز آموزشی، پژوهشی، تبلیغی، پرورشی، خدماتی و دیگر مؤسسات وابسته به حوزه؛

۲۵. تصویب تأسیس یا انحلال مراکز وابسته به حوزه از طریق شورای گسترش که شورای عالی تعیین می‌کند؛

۲۶. تصویب ساختار تشکیلاتی، سازمانی و اداری شورا، دبیرخانه و مرکز، متناسب با مأموریت‌ها، نیازها و اولویت‌های اجرایی؛
۲۷. تصویب پیشنهاد دبیر در خصوص تعداد کمیسیون‌ها و اعضای آن‌ها؛
۲۸. حسابرسی مالی مورد تأیید شورا در تمام امور حوزه؛
۲۹. بازرسی در تمام امور حوزه و نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های مصوب و آیین‌نامه‌های مربوط و ارزیابی نتایج آن‌ها؛
۳۰. پاسداری از استقلال حوزه علمیه خراسان در جمیع جهات بر اساس رهنمودهای حضرت امام رحمت‌الله‌علیه و مقام معظم رهبری مدظله‌العالی؛
۳۱. تفسیر مفاد اساسنامه و مصوبات شورای عالی در صورت بروز اختلاف.

ماده ۸. وظایف و اختیارات دبیر بدین شرح است:

۱. تهیه و تدوین برنامه‌ها و طرح‌های کلان و راهبردی

در راستای پیشبرد اهداف و ارائه آن‌ها به شورا؛

۲. تشکیل کمیسیون‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی،

مالی و... جهت برنامه‌ریزی و سیاست‌های کلان حوزه؛

تبصره: تعداد کمیسیون‌های تخصصی دائم و اعضای

آن‌ها به پیشنهاد دبیر و با تصویب شورا انجام می‌شود.

۳. نصب و عزل رؤسای کمیسیون‌ها و مسئولان

وابسته به دبیرخانه و نظارت بر نحوه عملکرد آنان؛

۴. تأیید کارگروه‌های مختلف جهت پیشبرد اهداف

کمیسیون‌ها در صورت نیاز؛

۵. ابلاغ مصوبات شورا به مدیر و پیگیری اجرای آن‌ها؛

۶. نظارت و ارزیابی اجرای صحیح تمام مصوبات شورا

و ارائه گزارش آن به شورا؛

۷. پیشنهاد ساختار تشکیلاتی دبیرخانه و هرگونه

اصلاح در آن، جهت تصویب در شورا؛

۸. اعلام مواضع رسمی شورای عالی حوزه به مناسبت

رخداد‌های مختلف؛

۹. ارائه گزارش عملکرد دبیرخانه و کمیسیون‌های

مربوطه به شورا؛

۱۰. گزارش سالانه و موردی عملکرد شورا به محضر

مقام معظم رهبری مدظله العالی با اطلاع شورا.

- ماده ۹.** وظایف و اختیارات مدیر این چنین است:
۱. مسئولیت اداره حوزه علمیه و پاسخگویی به مسائل حوزه در قبال افراد و مجامع عمومی حوزوی و غیر حوزوی؛
 ۲. تهیه و تدوین برنامه‌های اجرایی در جهت اجرای مصوبات شورا پس از ابلاغ؛
 ۳. اداره مرکز در جهت نیل به اهداف تعیین شده در اساسنامه؛
 ۴. نصب و عزل معاونان، مشاوران، مسئولان دفاتر، مدیران مدارس و مسئولان مراکز وابسته به حوزه، و نظارت بر نحوه عملکرد آنها؛
 ۵. تهیه و ابلاغ آیین‌نامه‌های داخلی؛
 ۶. صدور مجوز تأسیس یا انحلال مدارس علمیه و مراکز وابسته به حوزه، پس از تصویب شورا؛
 ۷. تعیین و معرفی نماینده مرکز به اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت پیگیری امور اداری و قضایی مرتبط با حوزه؛
 ۸. تأیید تمام قراردادهای اداری و مالی، افتتاح هرگونه حساب اعم از جاری، سپرده و قرض الحسنه نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، و اجازه پرداخت در چارچوب آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوطه؛
 ۹. برنامه‌ریزی جهت جذب منابع مالی از نهادهای حوزوی، مردمی و نهادهای مدنی داخلی و خارجی با رعایت مصالح حوزه؛
 ۱۰. تهیه و تنظیم آمارهای مورد نیاز دستگاه‌های خدماتی؛

۱۱. ارائه گزارش سالانه و موردی به شورا

در خصوص عملکرد حوزه؛

۱۲. پیشنهاد بودجه سالانه جهت تصویب در شورا؛

تبصره: مدیر باید حداکثر تا پایان دی ماه هر سال،

بودجه پیشنهادی سال بعد را برای تصویب به شورا

ارائه نماید.

۱۳. پیگیری تمام امور اداری کارکنان مرکز، دبیرخانه،

مسئولان مدارس و مراکز تابعه، در چارچوب ضوابط و

مقررات؛

۱۴. ارائه صورت عملکرد مالی و ترازنامه سال قبل حوزه

به شورا حداکثر تا پایان تیرماه هر سال؛

۱۵. پیشنهاد هرگونه تغییر در ساختار تشکیلاتی مرکز

جهت تصویب در شورا.

فصل چهارم منابع مالی

ماده ۱۰. منابع بودجه شامل اعتبارات تأمین شده از وجوه و کمک‌های مقام معظم رهبری ^{مذله‌المالی}، مراجع عالی‌قدر تقلید، اشخاص حقیقی و حقوقی، تسهیلات و هدایای ریالی و ارزی، درآمدهای ناشی از فعالیت‌ها و خدمات، موقوفات و سرمایه‌گذاری‌ها خواهد بود.

ماده ۱۱. سال مالی شورا از اول فروردین‌ماه هر سال آغاز و در پایان اسفندماه همان سال ختم می‌گردد و ترازنامه نیز برای سال مالی تنظیم می‌شود.

ماده ۱۲. در صورتی که تصویب بودجه به تأخیر افتد، مدیر می‌تواند تا تصویب بودجه پیشنهادی حداکثر تا سه‌ماه، یک‌دوازدهم کل بودجه سال مالی گذشته را به‌ازای هرماه هزینه نماید.

فصل پنجم

تصویب اساسنامه و اصلاح آن

ماده ۱۳. اصلاح اساسنامه به پیشنهاد سه عضو شورای عالی به دبیر و با تصویب شورا انجام می‌شود.

ماده ۱۴. این اساسنامه در ۵ فصل، ۱۴ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۷ خرداد ۱۳۹۵ به تأیید شورای عالی حوزه علمی خراسان رسید.

توضیح: اساسنامه در جلسات ۶۰، ۶۲ و ۱۰۲ شورای عالی در تاریخ‌های ۱۳۹۶/۱۱/۲۵، ۱۳۹۶/۱۲/۰۹ و ۱۳۹۸/۰۵/۲۶ بازنگری و مواد ذیل اصلاح شد:

✓ ماده یک (کلیات)؛

✓ بندهای ۴، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۵ و ۲۸ از ماده ۷

(وظایف و اختیارات شورا)؛

✓ بندهای ۱ و ۵ از ماده ۸ (وظایف و اختیارات دبیر)؛

✓ بندهای ۱، ۲، ۳ و ۶ از ماده ۹ (وظایف و اختیارات مدیر)؛

✓ ماده ۱۳ (تصویب و اصلاح اساسنامه).

حرم مطهر، بلوار شهید شوشتری
انتهای شهید شوشتری ۷
ساختمان شورای عالی حوزه علمیه خراسان
طبقه سوم، دبیرخانه شورای عالی

تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۰۸۴۹۷ دورنگار: ۰۵۱-۳۲۰۰۸۲۲۳
کدپستی: ۹۱۵۴۶۵۶۳۸۶ www.shorakh.com

